

и за леснина-тѣ, съ коѣто тя може да ся прѣвари, сир. за *присаждане сипаницѣ*.

Сипаница-та (голѣма шярка, *variola*) казвать да е прѣнесена изъ Индіѣ, както и толкова си другы смъртоносни болести; а кога прѣвъ пѣтъ ся е явила по западнѣ Азіѣ и по Европѣ, това не ся знае. Знае ся само, че въ VII-ый вѣкъ по Р. Х. имало таѣ болестъ, зачтото въ курана ся спомянува за неѣ. Сипаница-та е полоша и отъ чюмѣ-тѣ, зачтото чюма-та прилѣпа само отъ досягане, а сипаница-та распростира утровны заразы изъ въздуха та прихваща всякого, който живѣе наоколо.

За да ся запазять отъ това зло, хора-та еще въ старо врѣмя ся трудили да намѣрять нѣкой лѣкъ; нѣ всичко было залудо. Едва въ 1720 л. нѣкои Англичяне лѣкарѣ опытали да видять да ли не ще има нѣкоѣ помощъ ако ся присади на здравъ чловѣкъ сипаница отъ сипанъ чловѣкъ, както правили нѣкои диви народи. Нѣ опытъ-тъ не принесълъ нѣкоѣ помощъ, а наопаки болестъ-та повече и почѣсто воювала. Между това слушало ся, че който ся случи да дои сипаничявѣ кравѣ, та ся прилѣпи отъ неѣ, той отпослѣ, доклѣ бѣде живѣ, не ся хващаль отъ сипаницѣ. Нѣкой си учитель при градъ Кіель, по имя *Плеттѣ*, прѣвъ опыталъ, та присадилъ на три-тѣ си дѣтца сипаницѣ отъ кравѣ, нѣ нито той, нито другъ нѣкой вече повторилъ тоя опытъ. Слѣдъ пять години по това Англичянинъ лѣкаръ, *Едвардъ Дженнерѣ*, роденъ на 17. Маія 1749., намѣрилъ и видѣлъ у Беркели единъ слугѣ, който случайно ся былъ шярилъ отъ кравѣ сипаницѣ. Дженнерѣ опыта на него и на другы за да види да ли може ся улови вторый пѣтъ сипаница отъ кравѣ на такѣвъ сипанъ чловѣкъ.